



3.3.2017

ARVAMUS

Esitaja: kultuuri- ja hariduskomisjon

Saaja: õiguskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb teatavate autoriõiguse või sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiaste piiriülest vahetamist liidu ja kolmandate riikide vahel pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute huvides
(COM(2016)0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD))

Arvamuse koostaja: Angel Dzhambazki

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Marrakechi lepingu võttis 2013. aastal vastu Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon ja selle on allkirjastanud rohkem kui 60 riiki, samuti Euroopa Liit. Lepingu peamine eesmärk on luua kohustuslikud erandid ja piirangud nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute heaks. Autoriõiguste suhtes kehtestatavad erandid ja piirangud kõigile lepinguosalistele võimaldavad eriformaadis avaldatud teoste reprodutseerimist, levitamist ja kättesaadavaks tegemist nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele ning nende teoste piiriülest vahetamist. Selline vahetamine on komisjoni esitatud määruse ettepaneku eesmärk.

Ettepanekuga muudetakse Euroopa Liidu õigusraamistikku kooskõlas Marrakechi lepinguga. Tulemuseks on liidu Marrakechi lepingust tulenevate kohustuste täitmine seoses kättesaadavas vormis koopiade vahetamisega liidu ja Marrakechi lepingu osalistest kolmandate riikide vahel lepingu alusel soodustatud isikute huvides.

Arvamuse koostaja toetab komisjoni ettepanekut ja usub, et see on õige samm liidu võetud kohustuste täitmiseks. Lisaks esitab ta mõned muudatusettepanekud, mille eesmärk on ühtlustada komisjoni ettepanekut paremini Marrakechi lepinguga, eelkõige mõistete selgituse osas – kes on soodustatud isikud, millised on kättesaadavas vormis koopiad, ja eelkõige, kes on volitatud üksused, kes kättesaadavas formaadis koopiaid jagavad ja edastavad ning need soodustatud isikutele kättesaadavaks muudavad.

Peale selle peab raportöör tingimata vajalikuks rõhutada, et nende koopiade eksportimine ei too kaasa äritegevust ja et esitatud täienduste eesmärk on anda liikmesriikides asuvatele volitatud üksustele õiguskindlus piiriüleses tegevuses kolmandate riikidega suhtlemisel.

Komisjoni ettepaneku kohaselt ei tuleks määrust läbi vaadata enne, kui selle jõustumisest on möödunud viis aastat. Arvamuse koostaja nõuab, et seda tehtaks varem (viie aasta jooksul), kuna komisjon ei ole teostanud mõjuhinnangut määruse võimaliku sotsiaalse ja majandusliku mõju kohta.

Lõpuks soovib arvamuse koostaja rõhutada, et kõik ettepanekud on sõnastatud vastavalt Marrakechi lepingule.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(1 a) arvestades, et Euroopa Liidu
põhiõiguste harta artiklis 26 ja ÜRO*

puuetega inimeste õiguste konventsioonis nõutakse puuetega inimeste integreerimist;

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2 a) Võttes vastu meetmed, mis on vajalikud, et võimaldada teatavate teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiate piiriülest vahetamist Marrakechi lepingu osalistest kolmandate riikidega, peaksid liikmesriigid täitma kohustusi ja kasutama õigusi, mis neil on tulenevalt Berni konventsioonist, intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingust ja Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) autoriõiguse lepingust, kooskõlas Marrakechi lepingu artikliga 11, mis lubab lepinguosalisel ainuõiguste puhul teatavatel erijuhtudel piiranguid seada või erandeid teha, kui see ei ole vastuolus teose normaalse kasutamisega ega kahjusta liigselt autori õigustatud huve.

Selgitus

Põhjenduse eesmärk on korrata rahvusvahelistest lepingutest tulenevate kohustuste olulisust ja selle sõnastus on võetud Marrakechi lepingust.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4 a) Et edendada kättesaadavas vormis koopiate ja juba algupäraselt kättesaadavate väljaannete, st õiguste omajate poolt kättesaadavas vormis toodetud väljaannete ekspordi, tuleks

Euroopa Liidus luua ühtne veebipõhine andmebaas. See andmebaas peaks olema Marrakechi lepingu osalistest kolmandates riikides üldsusele juurdepääsetav. Samade väljaannete impordi hõlbustamiseks on oluline, et see andmebaas oleks koostalitlev WIPO hallatava andmebaasiga ABC TIGAR (Trusted Intermediary Global Accessible Resources).

Selgitus

Uue põhjendusega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles teabevahetust hõlbustama, andes Marrakechi lepingu osalistest kolmandatele riikidele juurdepääsu direktiivis [...] nõutavale andmebaasile. See uus algatus peaks tuginema WIPO hallatavale ja kättesaadavate raamatute konsortsiumi (Accessible Book Consortium) poolt välja töötatud ülemaailmsele andmebaasile ja jääma sellega koostalitlevaks.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Selleks et parandada juurdepääsu kättesaadavas vormis koopiatele ning hoida ära teoste ja muu materjali ebaseaduslikku levitamist, **peaksid volitatud üksused, kes kättesaadavas vormis koopiaid levitavad ja kättesaadavaks teevad, täitma teatavaid kohustusi.**

Muudatusettepanek

(5) Selleks et parandada juurdepääsu kättesaadavas vormis koopiatele ning hoida ära teoste ja muu materjali ebaseaduslikku levitamist, **on tähtis, et liikmesriigid hõlbustaksid parimate tavade suuniste kokkuleppimist kättesaadavas vormis koopiaid tootvaid, levitavaid või kättesaadavaks tegevaid volitatud üksusi esindavate rühmade ning kasutajate ja õiguste omajate vahel.**

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1

Komisjoni ettepanek

(1) „teos või muu materjal“ – **raamatu, ajakirja, ajalehe või muu trükise kujul olev teos, sealhulgas noodid, ning selle**

Muudatusettepanek

(1) „teos või muu materjal“ – **teksti, märgete ja/või seonduvate illustratsioonide kujul esitatud**

teosega seotud illustratsioonid mis tahes andmekandjal, kaasa arvatud helikandjal, nagu heliraamatud, mis on kaitstud autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega ja on avaldatud või muul viisil seaduslikul viisil üldsusele kättesaadavaks tehtud;

kirjanduslik, akadeemiline või kunstiteos, sealhulgas noodid, mis on kaitstud autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega ja mis on avaldatud või muul viisil seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud raamatu, e-raamatu, ajalehe, ajakirja või muu trükise kujul või mis tahes andmekandjal, kaasa arvatud helikandjal, nagu heliraamatud ja raadiosaated;

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on muuta komisjoni esitatud „teose“ määratlust seoses Marrakechi lepinguga, milles eristatakse kirjandus- või kunstiteose „sisu“ ja selle „kandjat“.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

(2) „soodustatud isik:

Muudatusettepanek

(2) „soodustatud isik“ (sõltumata mis tahes muust puudest):

Selgitus

Täiendus ühtlustab „soodustatud isiku“ mõiste Marrakechi lepinguga. See peaks viitama kõigile artikli 2 lõike 2 osadele, st osadele a, b, c ja d.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt c

Komisjoni ettepanek

(c) isik, kellel on taju- või *lugemispuue*, sealhulgas düsleksia, ning kes seetõttu ei ole suuteline trükitud teoseid lugema sisuliselt samal tasemel nagu isik, kellel *sellist häiret* või *puuet ei ole*; või

Muudatusettepanek

(c) isik, kellel on taju- või *lugemisvaegus*, sealhulgas düsleksia, ning kes seetõttu ei ole suuteline trükitud teoseid lugema sisuliselt samal tasemel nagu isik, *kes ei ole pime*, kellel *ei ole nägemisvaegust* või *muud trükikirja lugemise puuet*; või

Selgitus

Põhjustades tehakse vahet puudel ja vaegusel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt on puue „vaegustega isikute ning suhtumuslike ja keskkondlike takistuste vastasmõju tagajärg, mis takistab nende isikute täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel“ (preambuli punkt e). Teisisõnu, inimestele ei põhjusta raskusi mitte nende vaegused või erinevad funktsionaalsed võimed, vaid just need takistused. Seega on „vaegus“ siinkohal asjakohasem.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 2 – alapunkt d

Komisjoni ettepanek

(d) isik, kes on füüsilise **puude** tõttu võimetu raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama;

Muudatusettepanek

(d) isik, kes on füüsilise **vaeguse** tõttu võimetu raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama;

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 3

Komisjoni ettepanek

(3) „kättesaadavas vormis koopia“ – teose või muu materjali koopia, mis on esitatud alternatiivsel viisil või alternatiivses vormis ja mis võimaldab soodustatud isikul teosele või muule materjalile ligi pääseda ja teha seda muu hulgas sama lihtsalt ja mugavalt, kui seda on võimalik teha isikul, kellel ei ole lõikes 2 osutatud nägemispuuet ega muud puuet;

Muudatusettepanek

(3) „kättesaadavas vormis koopia“ – teose või muu materjali koopia, mis on esitatud **mittetulunduslikul alusel**, alternatiivsel viisil või alternatiivses vormis ja mis võimaldab soodustatud isikul teosele või muule materjalile ligi pääseda ja teha seda muu hulgas sama lihtsalt ja mugavalt, kui seda on võimalik teha isikul, kellel ei ole lõikes 2 osutatud nägemispuuet ega muud puuet;

Selgitus

Oluline on rõhutada koopiate mittekaubanduslikku aspekti, mis täiendavalt selgitab volitatud üksuste mõistet ja nende tegevust, mis toimub mittetulunduslikul alusel.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 4

Komisjoni ettepanek

(4) „volitatud üksus“ – **organisatsioon**, mis pakub soodustatud isikutele haridust, väljaõpet, kohandatud lugemist või juurdepääsu teabele **mittetulunduslikul alusel oma põhitegevusena** või **ühena oma põhitegevustest või seoses avalikke huviseid teenivate ülesannete täitmisega**.

Muudatusettepanek

(4) „volitatud üksus“ – **üksus, mida tema asukohaliikmesriik on volitanud või tunnustanud kui üksust**, mis pakub soodustatud isikutele **mittetulunduslikul alusel** haridust, väljaõpet, kohandatud lugemist või juurdepääsu teabele. **See hõlmab ka valitsusasutusi või mittetulundusühendusi, mis osutavad soodustatud isikutele samu teenuseid ühe oma põhitegevuse või institutsioonilise kohustusena**.

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on täiendada komisjoni esitatud volitatud üksuse mõistet, võttes arvesse Marrakechi lepingu määratlust, milles täpsustatakse, kes peavad neid üksusi seaduslikult volitama või tunnustama.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigis asuv volitatud üksus võib soodustatud isikutele või Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuvatele volitatud üksustele levitada, edastada või kättesaadavaks teha **kättesaadavas vormis koopiaid, mis on valmistatud** direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt.

Muudatusettepanek

Liikmesriigis asuv volitatud üksus võib soodustatud isikutele või Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuvatele volitatud üksustele **mittetulunduslikul alusel** levitada, edastada või kättesaadavaks teha direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt **valmistatud, kättesaadavas vormis koopiaid, tingimusel, et enne levitamist või kättesaadavaks tegemist volitatud üksus ei teadnud või tal ei olnud piisavat põhjust arvata, et kättesaadavas vormis koopiat kasutab keegi teine peale soodustatud isikute**.

Selgitus

Väga tähtis on rõhutada, et nende koopiate eksportimine ei tohiks viia äritegevuseni. Teksti viimane osa on Marrakechi lepingu sõnastusest tulenev täiendus, mis on selles lõikes oluline, et anda liikmesriikides asuvatele volitatud üksustele õiguskindlus, kui nad piiriüleses tegevuses kolmandate riikidega suhtlevad.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Soodustatud isik või liikmesriigis asuv volitatud üksus võib sellist kättesaadavas vormis koopiat, mille on soodustatud isikule või volitatud üksusele levitanud, edastanud või kättesaadavaks teinud Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuv volitatud üksus, importida või selle muul viisil omandada või saada sellele juurdepääsu ning seda direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt kasutada.

Muudatusettepanek

Soodustatud isik või liikmesriigis asuv volitatud üksus võib sellist kättesaadavas vormis koopiat, mille on soodustatud isikule või volitatud üksusele levitanud, edastanud või kättesaadavaks teinud Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuv volitatud üksus, importida või selle muul viisil omandada või saada sellele juurdepääsu ning seda direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt kasutada, ***tingimusel, et import või juurdepääs ei ole vastuolus teose või muu materjali tavakasutusega ega mõjuta põhjendamatult õiguste omaniku õiguspäraseid huve.***

Selgitus

Tekst põhineb Marrakechi lepingu sõnastusel.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) levitab või edastab kättesaadavas vormis koopiaid või teeb need kättesaadavaks üksnes soodustatud isikutele või teistele volitatud üksustele;

Muudatusettepanek

(a) levitab või edastab kättesaadavas vormis koopiaid või teeb need kättesaadavaks ***mittetulunduslikul alusel*** üksnes soodustatud isikutele või teistele volitatud üksustele;

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) võtab asjakohased meetmed, et **tõkestada** kättesaadavas vormis koopiate ebaseaduslikku reprodutseerimist, levitamist, edastamist ja kättesaadavaks tegemist;

Muudatusettepanek

(b) võtab asjakohased meetmed, et **ära hoida** kättesaadavas vormis koopiate ebaseaduslikku reprodutseerimist, levitamist, edastamist ja kättesaadavaks tegemist, **ning tegutseb usalduse alusel, et täies ulatuses täita soodustatud isikute vajadusi**;

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) tegutseb nõuetekohase hoolsusega ja säilitab andmeid teoste ja muu materjali ning nende kättesaadavas vormis koopiatega tehtud toimingute kohta ning

Muudatusettepanek

(c) tegutseb nõuetekohase hoolsusega ja säilitab andmeid teoste ja muu materjali ning nende kättesaadavas vormis koopiatega tehtud toimingute kohta, **austades seejuures soodustatud isikute eraelu puutumatuset kooskõlas artikliga 6;** ning

Selgitus

Täiendus põhineb Marrakechi lepingu sõnastusel, kusjuures rõhutatakse artiklit, milles ELI õiguse alusel nähakse ette andmekaitsenõuded.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a Kättesaadavas vormis koopiat kasutavad üksnes soodustatud isikud ning see peab terviklikkuselt vastama originaalteosele või muule

originaalmaterjalile, võttes nõuetekohaselt arvesse muudatusi, mis on vajalikud teose või muu materjali muul kujul kättesaadavaks tegemiseks, ja soodustatud isikute juurdepääsuga seotud vajadusi.

Selgitus

Tekst põhineb Marrakechi lepingu sõnastusel.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 b. Liikmesriigid soodustavad parimate tavade ja teabe vahetamist volitatud üksuste vahel, et tulemuslikult laiendada juurdepääsu kohandatud teostele ja materjalile.

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Mitte varem kui [viie aasta möödumisel kuupäevast, millest alates määrus kohaldamisele kuulub], viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajaduse korral järeldustele ettepanekud määruse muutmiseks.

... [Viie aasta möödumisel kuupäevast, millest alates määrus kohaldamisele kuulub], viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajaduse korral järeldustele ettepanekud määruse muutmiseks.

Selgitus

Kuna komisjon ei ole hinnanud käesoleva määruse võimalikku sotsiaalset ja majanduslikku mõju, siis soovib arvamuse koostaja teha hindamise maksimaalselt 5 aasta möödumisel määruse jõustumisest.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Teatavate autoriõiguse ja sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste ja muude objektide kättesaadaval kujul eksemplaride piiriülene vahetamine liidu ja kolmandate riikide vahel pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute jaoks
Viited	COM(2016)0595 – C8-0380/2016 – 2016/0279(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 6.10.2016
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	CULT 6.10.2016
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Angel Dzhabazki 14.11.2016
Vastuvõtmise kuupäev	28.2.2017
Lõpphääletuse tulemus	+: 29 –: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Momchil Nekov, John Procter, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Lybacka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marc Joulaud, Morten Løkkegaard, Emma McClarkin, Algirdas Saudargas, Remo Sernagiotto
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Clare Moody

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

29	+
PPE	Andrea Bocskor, Marc Joulaud, Svetoslav Hristov Malinov, Stefano Maullu, Algirdas Saudargas, Sabine Verheyen, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Michaela Šojdrová
S&D	Silvia Costa, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Clare Moody, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Krystyna Lybacka
ECR	Andrew Lewer, Emma McClarkin, John Procter, Remo Sernagiotto
ALDE	Mircea Diaconu, María Teresa Giménez Barbat, Morten Løkkegaard
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
Verts/ALE	Jill Evans, Helga Trüpel
EFDD	Isabella Adinolfi
ENF	Dominique Bilde

0	-

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu